

INSPIRATIONS KATALOG 2024

FORORD

Inspirationskataloget udspringer af de indstillinger, kommuner i samarbejde om Elevenlig Kommune indsender, når Årets Elevenlige Kommune skal findes. Vores fælles afsæt for samarbejdet er:

” At danne aktive og engagerede elever, der påtager sig medejerskab for kommunal skolepolitik, eget uddannelsessted, med-elever og lokalsamfund, som med tiden bliver aktive og engagerede samfundsborgere. ”

Alle undersøgelser peger på, at elever, som kender deres rettigheder, og forstår hvordan og hvorfor de inddrages, trives mere, lærer mere og får øget motivation for skole og læring. Fælles for arbejdet i kommunerne er derfor, at både elever, kontaktlærere for elevråd, ledere på skolerne, ansatte i forvaltningen og kommunalpolitikere bliver opmærksomme på det potentiale, der ligger i at give eleverne en stemme og indflydelse på egen dagligdag. Eleverne er skoledagens eksperter. Det fordrer et helhedsorienteret samarbejde med og om elevdemokrati, hvor det kommunale fælles-elevråd er elevinddragelse på en meget konkret måde. Inspirationskataloget består af to dele. Første del omhandler Elevenlig Kommune generelt, og det der ligger til grund for arbejdet. I anden del præsenteres cases fra forskellige Elevenlige Kommuner, og hvad de beskæftiger sig med.

BAGGRUND

Konceptet Elevvenlig Kommune

Danske Skoleelevers koncept Elevvenlig Kommune er blevet en stor succes i Danmark, hvor mere end 40 af landets kommuner er samarbejdspartnere, hver kommune med deres særlige tiltag og særpræg. Idéen blev udviklet for mere end 10 år siden, og har bidraget til et øget fokus på inddragelse af grundskoleelever i kommunal skolepolitik. Vi arbejder for det gode skoleliv for alle elever og tror på, at vejen dertil er ved at give eleverne en stemme. Fra Bornholm, over København, ned forbi Lolland, Sønderborg, Thisted og til Frederikshavn bidrager kommunerne på hver deres måde til at styrke grundskoleelevernes stemme, og løfter hvert år ambitionerne for inddragelse og demokratisk deltagelse.

Et samarbejde af og for elever:

En Elevenlig Kommune ved, at fælleselevrådet er elevernes kommunale råd, hvor eleverne bliver inddraget og taget alvorligt. Fælleselevrådet bliver inddraget i kommunens arbejde, når det gælder spørgsmål, der har indflydelse på elevernes hverdag. Kommunen leverer den demokratiske inddragelse i skolepolitikken og de strukturelle rammer, og Danske Skoleelever bidrager med sin erfaring med konkret fælleselevrådsarbejde, facilitering samt rådgivning til rådet.

- Netværksdag for fælleselevråd
- Kursusforløb af og for elever i elevråd
- Kompetenceløft af kontaktlærere

1.

Elevrådets repræsentanter i skolebestyrelsen kan præsentere mærkesagerne på næste skolebestyrelsesmøde

2.

Elevrådsrepræsentanterne kan gå tilbage og præsentere mærkesagerne i deres egen klasse

3.

Elevrådet kan hænge plakater op med mærkesagerne på skolens gange

REDSKAB

EDDERKOPPESPINDSMODELLEN

Edderkoppespinds-modellen, måske bedre kendt som radardiagrammet, består af en syvkantet figur, hvor hvert punkt repræsenterer et parameter. Modellen kan i denne sammenhæng bruges til at visualisere kommunens arbejde med fælleselevrådet og deres understøttelsesproces, og kan identificere indsatsområder og dele af fælleselevrådsarbejdet, som kommunen ikke prioriterer tilstrækkeligt.

HVORFOR DENNE?

Edderkoppespindsmodellen har til formål at skabe et nemt og hurtigt overblik over fælleselevrådet som helhed på tværs af forskellige områder. Modellen fungerer som udgangspunkt som et indblik i fælleselevrådets nuværende indsats, men kan også bruges som et målsætnings- og planlægningsværktøj. Dens enkelhed betyder, at også eleverne i fælleselevrådet i samarbejde med kontaktpersoner og ansatte i kommunen har mulighed for at forstå, hvor der skal lægges en ekstra indsats.

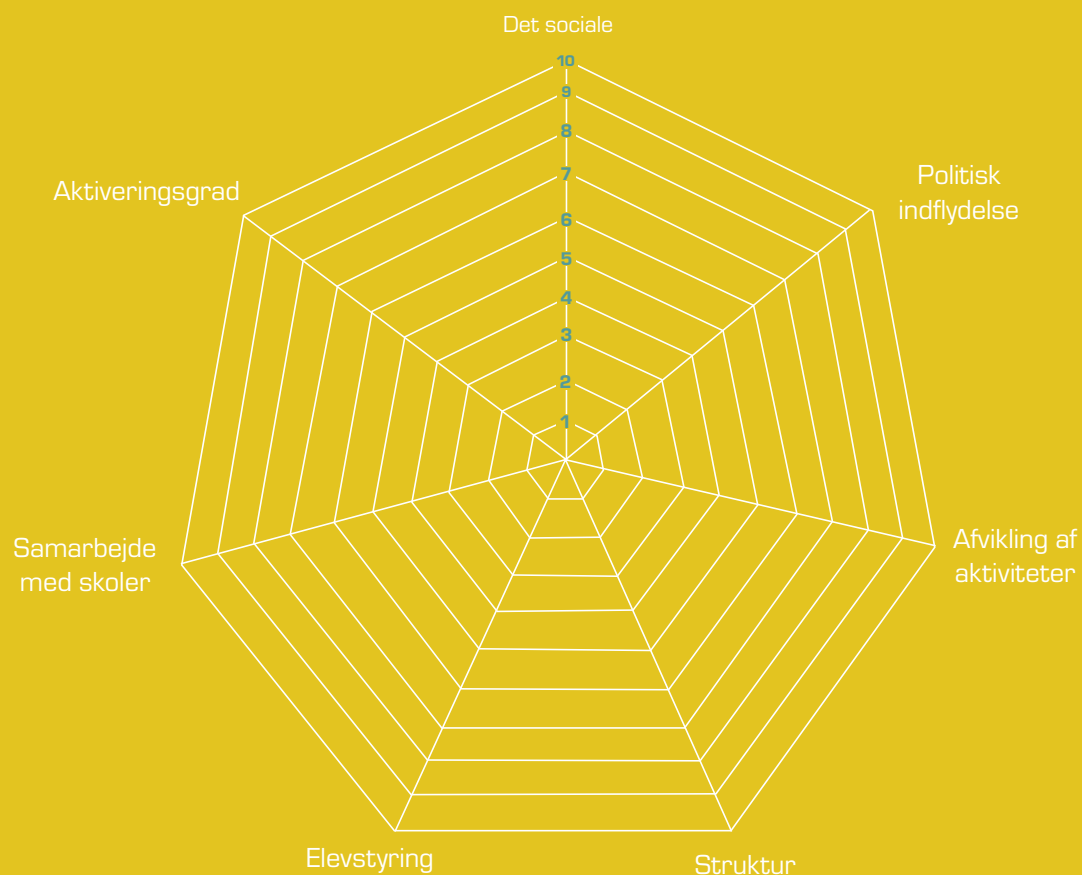
HVORDAN BRUGES DENNE?

På edderkoppespindsmodellen rangeres de 7 parametre afhængigt af, hvilket niveau den enkelte kommune mener, de befinder sig på. Områder, hvor fælleselevrådet klarer sig godt, rangeres længere mod udkanten af figuren, hvor områder, som der skal arbejdes mere på, i stedet lægges tættere på midten. *På den måde har kommunen* også mulighed for at sætte målsætninger for fælleselevrådets niveau på de forskellige parametre.

Som det vil blive tydeligt senere i kataloget, er hver kommune selvfølgelig forskellig, og hvert fælleselevråd har hver deres fokuspunkter og tilgange til arbejdet - det vil betyde, at der måske er nogle parametre, som af strategiske eller andre årsager internt i kommunen, ikke vil være rangeret lige så højt som andre. Modellen her giver blot et samlet overblik, som skal lede kommunen og fælleselevrådet på rette vej mod en velbalanceret arbejdsindsats, der omfatter og berører de 7 parametre nogenlunde lige fordelt.

EDDERKOPPESPINDSMODELLEN

HVAD?

BESKRIVELSE AF DE 7 PARAMETRE

1.

DET SOCIALE:

Hvordan er det sociale sammenhold og fællesskabet i fælleselevrådet?

Har medlemmerne en god relation til hinanden på tværs af skoler og klassetrin, og er det sammenholdet med til at løfte og højne kvaliteten af fælleselevrådets arbejde?

2.

POLITISK INDFLYDELSE:

Bliver fælleselevrådet inddraget i skolepolitiske beslutninger, og er rådet elevernes talerør til politikerne?

Har fælleselevrådet reel skolepolitisk indflydelse, hvor eleverne bidrager med deres viden og erfaringer? Er eleverne regelmæssigt i dialog med udvalgsmedlemmer og lokalpolitikere, og bliver elevernes input lyttet til i beslutningsprocesser?

3.

AFVIKLING AF AKTIVITETER:

Afholder fælleselevrådet regelmæssigt aktiviteter, der inddrager kommunens elever og skaber opmærksomhed omkring rådet?

I hvilken grad har fælleselevrådet afholdt/planer om at afholde en eller flere aktiviteter i løbet af skoleåret, og formår eleverne at skabe opmærksomhed omkring rådet og dets arbejde gennem varierende og inkluderende arrangementer?

4.

SAMARBEJDE MED SKOLER:

Har fælleselevrådet et godt samarbejde med og god kontakt til skolerne i kommunen?

Formår fælleselevrådet at samle og få repræsenteret flest mulige skoler i kommunen ved fælleselevrådsvalg, -møder og -aktiviteter, og har rådet nem og god kontakt og kommunikation mellem skoler og rådet selv?

5.

ELEVSTYRING:

I hvor høj grad er fælleselevrådet elevernes eget råd?

Tager eleverne medejerskab over rådet, og er de selv med i planlægnings-, udførelses- og evalueringsprocesser? Bestemmer eleverne selv, hvad der skal på dagsordenen, og på hvilke emner rådet skal lægge sit fokus på?

6.

STRUKTUR:

Arbejder fælleselevrådet struktureret og med en plan for året?

Har fælleselevrådet en fast struktur på rådet i form af for eksempel arbejds gange, ansvarsfordeling, planlægning og årshjul?

7.

AKTIVERINGSGRAD:

Formår fælleselevrådet at aktivere medlemmer uanset post, klassetrin eller erfaring?

Er fælleselevrådet et råd, hvor alle medlemmer bliver aktiveret og er med til at bidrage til arbejdet, og hvor eleverne deltager aktivt i både møder, planlægningsarbejde og afholdelse af aktiviteter?

På de følgende sider er edderkoppespindsmodellen blevet udfyldt i forbindelse med de tre cases fra forskellige kommuner for at vise, hvordan man i praksis kan bruge de 7 parametre, og hvordan modellens udseende varierer fra kommune til kommune.

Cases: Bliv inspireret af andre fælleselevråd

Inspirationsdelen er baseret på cases fra forskellige kommuner. Formålet er at identificere og genere konkrete ideer, der kan styrke kommunens arbejde med elevinddragelse og sammenhæng fra den enkelte skole til de uddannelsespolitiske linjer. De enkelte cases tager udgangspunkt i tre fælleselevråd, der i løbet af skoleåret på succesfuld vis har arbejdet med indsatsområderne politisk indflydelse, aktiviteter og socialt sammenhold.

Aktiviteter i fælleselevrådet - København

Afholdelse af aktiviteter eller arrangementer giver fælleselevrådet mulighed for at sprede et politisk budskab, øge kendskabet til rådet blandt flere elever i kommunen eller blot styrke det sociale bånd mellem medlemmerne. En aktivitet kan både være intern og ekstern, og kan bestå af alt fra en demokratidag eller debataften til en sportsturnering eller skøjtetur.

Om Københavns Fælleselevråd (KFE)

Etableret i 2009

Københavns Fælleselevråd er høringspart på en række områder. Der afholdes årligt en generalforsamling i september/oktober, hvor alle medlemmer af elevråd på skoler i København er valgbare.

Da København er en stor kommune med mange skoler, er fælleselevrådet organiseret som en bestyrelse. Den består af én forperson, to næstforpersoner og 25 medlemmer, der alle bliver valgt til rådets årlige generalforsamling.

Københavns Fælleselevråd er elevrådenes og skolernes talerør til byens politikere, hvor de får mulighed for at sætte deres præg på København. Målet med Københavns Fælleselevråd er at sikre, at eleverne har indflydelse på skolernes udvikling i Københavns Kommune, og er med til at kvalificere de politiske beslutninger, der træffes.

Om 2023-2024

I skoleåret 2023/2024 har KFE arbejdet med fire mærkesager: Bedre undervisning, forbedring af fagene, trivsel og undervisningsmiljø. I grupper har fælleselevrådet arbejdet på hver deres mærkesag i løbet af og mellem møder, og mærkesagerne blev i maj måned præsenteret for Københavns Kommunes Børne- og Ungdomsudvalg, hvor eleverne havde mulighed for at drøfte mulige løsninger på de skolerelaterede problemer, og komme med inputs til politikerne, som KFE i løbet af et skoleår desuden har et tæt samarbejde med.

Ligesom mange andre fælleselevråd benytter eleverne i KFE møderne til at sparre med hinanden på tværs af skolerne i kommunen. Til møderne bliver diverse lokale problemstillinger fra de repræsenterede skoler vendt og diskuteret, hvor hver elev bidrager med erfaringer og idéer - alt sammen noget, der er med til at styrke samarbejdet mellem både skolerne og KFE samt eleverne i rådet.

Deres case for aktiviteter i fælleselevrådet

I Københavns Fælleselevråd er der i 2023/2024 blevet afholdt en lang række aktiviteter, som både har været med til at styrke KFE's politiske indflydelse, men også nogle, der har været til for fællesskabets skyld.

Når KFE hvert år til sin Generalforsamling får valgt nye medlemmer, kombineres dagen, der afholdes på Københavns Rådhus, med en temadag, hvor de deltagende elever arbejder med og diskuterer forskellige skolepolitiske emner. Temadagen kombineres ofte med et oplæg, der har til formål at understøtte eller understrege et af de emner, fælleselevrådet har beskæftiget sig med i det forgangne skoleår.

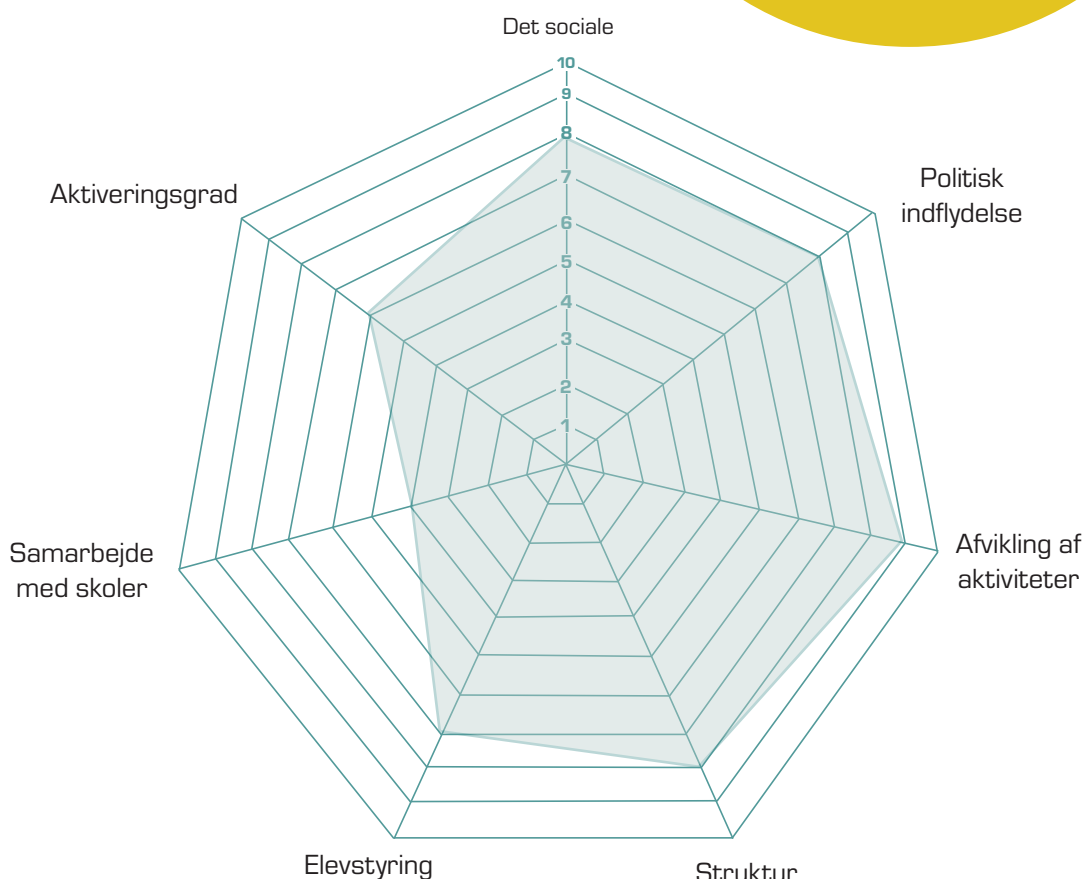
I samarbejde med Københavns Ungeråd har KFE i de seneste tre år afholdt deres 'Pizza og politik'-arrangement, hvor både medlemmer af Københavns Børne- og Ungdomsudvalg og ungdomspolitikere inviteres, og hvor unge fra hele kommunen har mulighed for at komme og stille spørgsmål til både politikere og elevrepræsentanter over et stykke pizza.

Foruden de politiske og eksterne aktiviteter, bliver der i KFE også afholdt interne aktiviteter for medlemmerne selv. Aktiviteterne binder medlemmerne sammen og hjælper med at nedbryde den barriere, der til tider kan være, når elever samles på tværs af skoler og klassetrin. Det kan for eksempel være aktiviteter som strandture, udflugter ude af huset eller pizzaaftener, som foruden at skabe en god relation mellem medlemmerne, også er med til at gøre tiden i et fælleselevråd mindeværdig for eleverne - noget, man ikke skal undervurdere, når det kommer til elevernes motivation og lyst i forbindelse med fælleselevrådsarbejdet.

Gode råd til aktiviteter
for fælleselevrådet

*"Det er så vigtigt at man
skaber et fungerende forhold
og venskab til for eksempel
Ungerådet, fordi det er altid en
god ting at have flere stemmer."*

Clara, 16 år, forperson for Københavns
Fælleselevråd 2023/2024, om
vigtigheden af samarbejdet med andre,
når det kommer til aktiviteter.

Det sociale - Lyngby-Taarbæk

Som fælleselevråd samler man elever fra flere forskellige årgange på skoler i hele kommunen. Det sociale aspekt er både afgørende for elevernes trivsel i fælleselevrådet, men også hvad de i fællesskab formår at udføre i løbet af året. Et stærkt fællesskab, hvor alle bliver hørt og føler, at de hører til, er noget, der i skoleåret 2023/2024 har været et stort fokus på i Lyngby-Taarbæk Fælleselevråd.

Om Lyngby-Taarbæk Fælleselevråd (maks. 115)

Lyngby-Taarbæk Fælleselevråd består af to repræsentanter fra hver skole i kommunen. I fælleselevrådet arbejder man med at bringe elevernes perspektiv på banen i forskellige politiske sammenhænge, men også med at skabe et rum, hvor elevrødder mødes på tværs af skoler og får sparring og inspiration fra hinanden.

Selvom fælleselevrådet har en kontaktperson fra ungdomsskolen tilknyttet, bliver møderne planlagt og faciliteret af formanden for fælleselevrådet i samarbejde med elevsupporteren fra Danske Skoleelever. Det betyder, at der er en høj grad af elevstyring i rådet, og at eleverne får kompetencer i at arbejde selvstændigt som fællesskab.

Om 2023-2024

Lyngby-Taarbæk Fælleselevråd har i skoleåret 2023/2024 fokuseret på fire mærkesager: Elevinddragelse, klima og miljø, mobilpolitik og trivsel. Særligt har den sidstnævnte mærkesag fyldt meget i løbet af året, da trivslen blandt skoleeleverne har været et fokuspunkt for Lyngby-Taarbæk Kommune. I den forbindelse har hele fælleselevrådet været inviteret til flere møder med forvaltningen og skoleudvalget i kommunen, hvor eleverne har fået mulighed for at give deres inputs til de forskellige trivselsrelaterede problemstillinger.

Fælleselevrådsmøderne, hvorpå de forskellige mærkesager er blevet drøftet, har også været kilde til inspiration for de enkelte elever. Drøftelsen af for eksempel mobilpolitik i rådet har været en god mulighed for at sparre med hinanden på tværs, og har kunnet hjælpe eleverne med at løse problemer i elevrådet på deres egen skole.

Deres case for det sociale

For Lyngby-Taarbæk Kommune har det været vigtigt at kunne fastholde eleverne i løbet af hele året, og at have et fælleselevråd med et stærkt sammenhold har været en prioritet. Særligt i starten af året kan det være svært at få alle med på vognen, og for mange elever kan det være skræmmende at skulle sige sin mening og dele holdninger med elever, som man ikke kender.

I Lyngby-Taarbæk har møderne derfor været bygget op med fællesskabet for øje. Relativt uformelle rammer med en afslappet atmosfære, god tid til snakkepauser mellem dagsordenspunkter og fælles morgenmad, som har været en fast del af alle møder, har alt sammen været med til at skabe et fællesskab, hvor alle elever har følt sig velkomne, og hvor alle har kunnet blive hørt og sige deres mening.

Desuden har det betydet meget for eleverne at have en god social relation til hinanden udenfor møderne. Derfor blev det også hurtigt en tradition, at medlemmerne af fælleselevrådet spiste fælles frokost efter hvert møde, hvor man har kunnet lære hinanden at kende på andre måder end gennem skole- og elevrådspolitik.

Deres råd til det sociale

Men hvad siger eleverne selv? Hvilke gode råd til et godt fællesskab giver de? Ingrid Rolskov går i 9. klasse og er formand for fælleselevrådet. Hun har siddet med siden 7. klasse, og har i år været med til at lægge det store fokus på fællesskabet.

"Et godt råd er blandt andet, at man i fælleselevrådet skaber det gode fællesskab – også igennem fritiden. Blandt andet når vi går ud og spiser sammen efter møder, så lærer vi hinanden at kende på en helt anden måde, og det gør også, at man på en anden måde kan adskille det politiske og venskaberne."

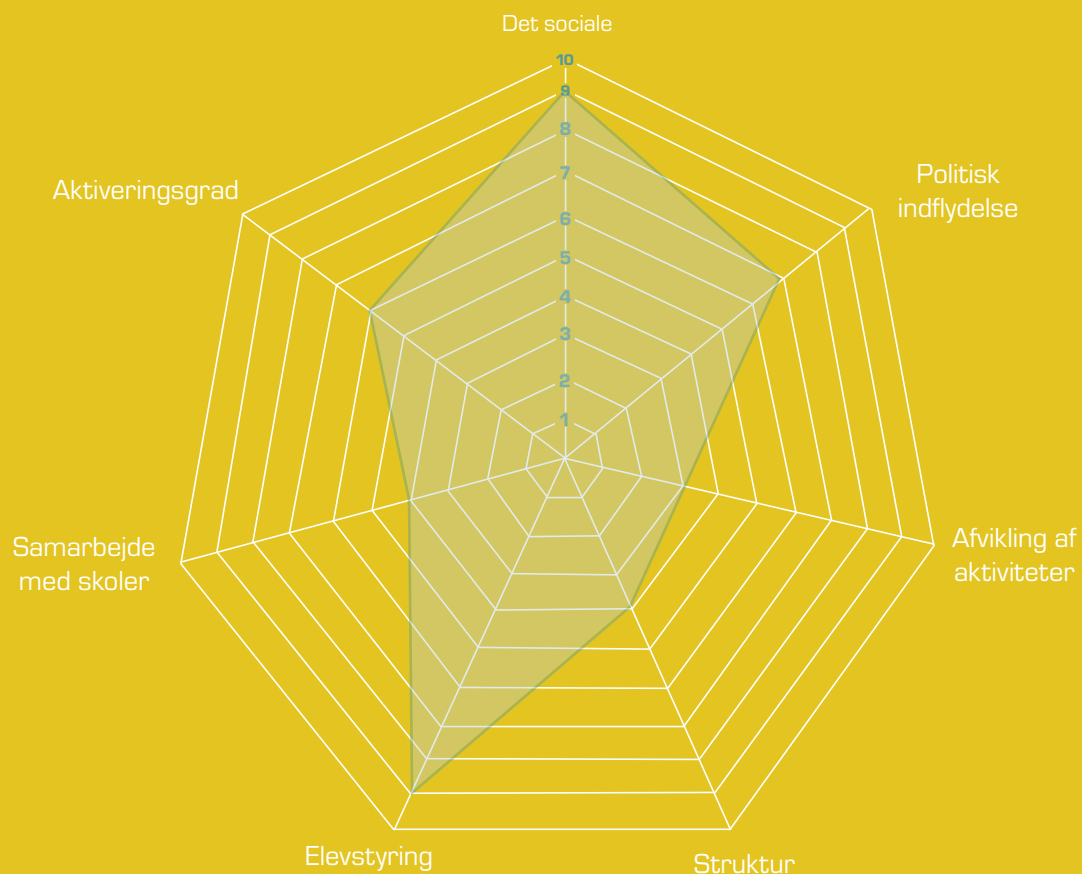
"Der er ikke nogen, der har lyst til at dukke op, hvis ikke der er nogen, man kommer der for. Det er ligesom i skolen: Mange kommer kun på grund af klassen og fællesskabet, så det gør rigtig meget, at man har nogle at tale med."

"Priorité, at der også skal være tid til at snakke. Vi har jo altid sat 3 timer af til vores møder, både for, at der skal være tid til at debattere ordentligt, men også for at der skal være tid til fol og leg imens."

EDDERKOPPESPINDSMODELLEN

Lyngby Taarbæk Fælleslevråd

Politisk indflydelse - Fredensborg

Fælleselevrådene findes for at være talerør og give indflydelse til eleverne i deres kommuner, men der kan i praksis være langt fra starte et fælleselevråd til konkret indflydelse på den kommunale skolepolitik. Fredensborg Kommunale Elevråd har i år med stor succes arbejdet systematisk med at øge deres indflydelse.

Om Fredensborg Kommunale Elevråd (FKE)

Etableret i 2013

Fredensborg Kommunale Elevråd består af elevrådsrepræsentanter fra folkeskolerne samt de private skoler i kommunen. Der er valgt to repræsentanter fra hver skole for to år ad gangen, og der er hvert år udskiftning af den ene repræsentant. Eleverne i det kommunale elevråd går enten i 7., 8. eller 9. klasse.

Repræsentanterne for det kommende skoleår vælges i august måned, og de valgte mødes i starten af september til en introdag, hvor de konstituerer, vedtægter revideres og grundstenene til den kommende årsplan lægges. Derudover er det en dag hvor eleverne skal lære hinanden at kende.

Elevrådets repræsentanter er talerør for eleverne i kommunen. Eleverne diskuterer og arbejder med muligheder og problemstillinger, der er af fælles interesse på tværs af skolerne i kommunen. De tager initiativ til arrangementer for kommunens elever og er elevernes repræsentanter ved større arrangementer. Yderligere kan de inddrages ved større og vedrørende politiske beslutninger.

Om 2023-2024

I skoleåret 2023-24 har Fredensborgs Kommunale Elevråd fokuseret på to hovedmærkesager: Bekæmpelse af diskrimination og installation af vandposter på skolerne. Arbejdet med mærkesagerne har været organiseret i to grupper, og har været gennemgående for året.

Elevrådet har afholdt mange sociale arrangementer, herunder hyggeaftener med madlavning og spil hjemme hos hinanden. Disse aktiviteter har skabt et stærkt fællesskab og forbedret samarbejdet i rådet.

Planlægningen og afviklingen af en Demokratidag var et af højdepunkterne, og var en stor succes med workshops om trivsel, politiske emner og en paneldebat med lokalpolitikere. Derudover har elevrådet lavet kampagner og videoer for at fremme deres mærkesager.

Samlet set har året været præget af stærkt fællesskab og aktiv deltagelse, hvilket har givet FKE en betydelig politisk indflydelse og skabt et positivt og inkluderende rum.

Deres case for politisk indflydelse

FKE har arbejdet meget aktivt med at sikre større politisk indflydelse i deres kommune og være talerør for deres medlemmer. En vigtig milepæl var Demokratidagen, hvor lokale politikere og borgmesteren deltog. Her blev der især fokuseret på arbejdet med mærkesagen

diskrimination, hvor alle elever kom med deres input til at skabe gode fællesskaber for alle unge i Fredensborg kommune. Politikerne, der deltog, bruger aktivt disse ting i arbejdet for bedre trivsel i hele kommunen.

FKE har også samarbejdet tæt med elevrådene på skolerne og skoleforvaltningen. De har drøftet vigtige emner som toilethygiejne, vandposter, telefonpolitik og mødetider, hvilket har resulteret i konkrete forslag, der nu bliver taget op på skolerne.

FKE har yderligere spillet en afgørende rolle i Børne- og Ungeudvalgets arbejde ved at give input til Fredensborg Kommunes børne- og ungepolitik, og har deltaget aktivt i 2030-planen for bedre trivsel. De har givet høringssvar og holdt oplæg for Børne- og Ungeudvalget på deres møder, og været en fremtrædende aktør i kommunen.

FKEs råd til at arbejde med politisk indflydelse

"Mit bedste råd er, at man hele tiden skal skabe opmærksomhed omkring sig selv, man skal invitere politikere til alt man kan invitere dem til, og så skal man prøve at invitere sig selv med til mange af de politiske møder."

"Snak med jeres lokale politikere og bed om at få repræsentanter i de forskellige udvalg, der omfatter unge, og bed dem om at komme til jeres møder. Hvis man for eksempel snakker rigtig meget om trivsel ude på skolerne, så inviter én fra ungeudvalget."

"Vi prøver virkelig at have en tæt relation til vores lokalpolitikere og borgmesteren, så hver gang vi holder et møde, inviterer vi nogle politikere ind."

Josephine, 16 år, næstformand for FKE 2023/2024

EDDERKOPPESPINDSMODELLEN Fredensborg Kommunale Elevråd (FKE)

Danske
Skoleelever